

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja kot priloga „SLOVENCU“ sveder vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide „DOMOLJUB“ dan poprej. Cena mu je 80 kr. za celo leto. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: uredništvu „DOMOLJUBA“, Ljubljana, v semeniških ulicah št. 2. Naročnina in inserati pa opravištvu „DOMOLJUBA“ Vodnikove ulice št. 2. — Naznanila se vsprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Štev. 16.

V Ljubljani, 16. avgusta 1894.

Letnik VII.

Kaj je novega po svetu?

Na Dunaju so imeli katoličani lep shod, v katerem so se dogovarjali, kako zboljšati razmere raznih stanov in sploh človeške družbe. Govorili so zelo učenj in duhoviti možje, n. pr. dominikanec Weis, knez Lichtenstein, dr. Lueger in drugi. Lepo je videti, kako sedaj ravno katoličani največ delajo in se trudijo z zboljšanjem društvenih razmer. Sploh se Dunaj kaže vedno bolj kot krščansko mesto. Tam že nekaj let sem kopljejo grob liberalizmu in kmalu bo dokopan in liberalizem vanj položen kakor mrlič. Za njim ne bomo jokali, ker vseh žalostnih razmer, pod katerimi sedaj vzdihujejo narodi, kriv je liberalizem. On hujska ljudstva, da se koljejo mej seboj, on je postavil načela, po katerih je delavec, kmet, obrtnik, trgovec na milost in nemilost izročen bogatinom. Hvala Bogu, da liberalizem pojema; z Dunaja piše zdrava sapa po širnem cesarstvu. Razne volitve po mnogih krajih pričajo, da se kristijani vzbujajo tudi drugod ter se hoté otresti judovsko-liberalnega sramotnega jarma. — **Mladočeht** so vendar enkrat sprevidele, da s svojo trimoglavostjo, s katero so hoteli z glavo skozi zid, ne bodo ničesar opravili. Kar je bilo modrih in zmernih med njimi, jeli so misliti na druga, bolj pametna pota, ter se hočejo ločiti od prenapetežev, ki menijo tudi še zanaprej preobračati politične kozolce na veliko škodo češkega naroda. — Na **Moravskem** se je lepo vršil v Brnu katoliški shod. Sklenili so mnogo dobrega, vzlasti za kmetovalca, obrtnika in delavca in upati je, da bodo za te sklepe zastavili vse svoje moči, da se zvrše. Papež je poslal vdeležencem svoj blagoslov ter pohvalil vdeležence. Na shodu so bili pričujoči tudi trije češki škofje. — Na **Koroškem** imajo v dveh krajih dopolnilne volitve za državni zbor. Kakor kažejo priprave za te volitve, tudi Koroška ni več trdnjava, kjer bi liberalizem neomejeno gospodoval. Liberalci so se namreč komaj pokazali s svojim kandidatom, pa so ga morali umakniti, ker so videli, da je tudi na Koroškem

za liberalce že grozdje prekialo. Upanja je, da v enem kraju zmaga krščanski kandidat Peitler, za katerega bodo glasovali tudi slovenski volilni možje. — S **Štajersko**, vzlasti z gimnazijem v Celju so imeli med pasjimi dnevi posebno veliko opraviti nemško-liberalni listi. Prav po pasje so lajali na Slovence ter trdili, da Slovenci nimajo pravice za svoje sinove zahtevati slovenskih vsporednic na latinskih šolah. Velik je bil šum, ki so ga delali, no pa tudi njih glas ne sega več v deveto vas, in zato je upati, da bodo štajerski Slovenci dobili v Celju latinske šole, kakoršne zahtevajo; morda dobé celó svojo lastno gimnazijo, kar bi bilo seveda po našem mnenju najbolje. — V **Galiciji** so imeli v Lvovu krasno razstavo, katero si je ogledalo silno veliko ljudij od blizu in daleč. — Na **Ogrskem** se pripravljajo katoličani za boj proti brezbožnim ministrom, ki hočejo zatreti zadnja krščanska znamenja v Marijanskem kraljestvu, ki ima svetnika Štefana za svojega začetnika in prvega kralja. Da bi le katoličani složno in jedino delovali, potem bodo polagoma gotovo zmagali. — Na **Nemškem** so vendar dovolili, da se smejo nekateri redovniki, ki so bili do sedaj pregnani, vrniti nazaj, vendar jezuitom to še ni dovoljeno. To je pravica liberalne države. To je svoboda pri tistih, ki pravijo, da hočejo ljudi rešiti iz suženjstva cerkve in duhovnov. Tatovi in roparji smejo stanovati kot domačini na nemški zemlji, jezuiti pa so izključeni!

Papež Leon XIII. so razposlali novo okrožnico, namenjeno škofom v Braziliji, kjer zaradi vednih prekucij mnogo trpé tudi katoličani. To pismo škofo spodbuja, naj skrbé, da si vzgoje dobrih duhovnov, ki bodo vestno spolnovali svoje duhovno-pastirske dolžnosti. V tem pismu sv. Oče omenja dveh stvari, ki so važne tudi za katoličane po drugih krajih, torej tudi za nas; namreč časnikov in volitev. Gledé podpiranja in naročevanja katoliških časnikov pravijo: « Ne pozabite, koliko

moč imajo dandanes časniki in podobni spisi in kako rabijo to moč v dobro ali hudo, kakor so listi katoliški ali liberalni. Skrbeti je torej, da se katoličani tudi časnikov poslužujejo kot orodja, s katerim branijo svoje pravice. Pri tem pa naj seveda gledajo na to, da bodo delali v soglasju in v pokorščini s svojimi škofi in da bodo pri svojem pisanju kazali tudi dostojno spoštovanje nasproti državi. — Gledé volitev pa pravijo, da naj katoličani kar moč veliko takih moč izvolijo v postavodajalne zbore, kateri so skušeni in vneti za občinski blagor, ob enem pa tudi goreči za vero in njene pravice. Iz tega spoznamo, kako Leon XIII. papež pri vsaki priliki katoličanom priporoča dobre časnike, in pa volitve zanesljivih, vernih in zvedenih katoliških moč. Vsakemu katoličanu morajo ti nauki priti v meso in kri, potem ne bomo več katoličani podnožje za liberalni

prestol. — *Mortico Kaserto*, ki je v Lionu zaból predsednika francoske republike, je bil na smrt obsojen. Pri sodnijski obravnavi je priznal, da je on umoril predsednika, da je imel namen ga umoriti, da je anarhist, ki hoče s silo razmere prevrniti na svetu. Trdil je, da je popolno pri zdravi pameti, četudi so ga hoteli nekateri zdravniki spoznati za norega. Kazal ni nobenega znamenja kesanja in tudi prošnje za pomiloščenje ni hotel podpisati. Le kadar so mu njegovo mater poklicali v spomin, takrat se je stresel in so se mu solze pokazale v očeh. Dobra mati je poskrbela, da ga je prišel z domačega kraja obiskat duhovnik, ki mu je prinesel zadnji pozdrav od matere, pa tudi zadnjo prošnjo, naj se spravi z Bogom. Bomo videli pozneje, dejal je duhovniku.

Cerkev in šola.

Zbor družbe sv. Cirila in Metoda.

Družba sv. Cirila in Metoda zbrala si je letos lepo dolenjsko stran za svoj redni občni zbor. Novo Mesto je pozdravljalo skupščinarje, ki so se v obilnem številu zbrali v posvete v dolenjski metropoli.

To priliko mi porabimo, da iskreno pozdravimo vdeležence velike skupščine ter da Slovencem družbo sv. Cirila in Metoda priporočamo v blagohotno vsestransko podporo.

Ako kedo, v nevarnosti je za svoj obstanek gotovo naša mladina vzlasti po obmejnih krajih slovenske zemlje, kjer jo silijo, da obiskuje tuje šole, v katerih se uči — v tujem jeziku in se navzame tujega duha. Vsako leto lahko rečemo, da se tem potom brez šuma odtuji našemu narodu na stotine slovenskih otrok.

Borbe Slovencev v Trstu in Gorici za slovenske ljudske šole tudi to leto niso donesle povoljnega uspeha. Zagrizenosti in krivičnosti Italijanov v mestnih zastopih se je posrečilo to perečo stvar zopet zavleči za nekaj časa. Zatrdno smo se nadejali, da se vprašanje o slovenskih ljudskih šolah v Trstu in Gorici letos ugodno reši za Slovence, a prišle so vmes razne politične spletke, ki seveda tudi šolo zlorablajo v svoje namene in razpršile so se naše nade, ki so nad vse opravičene. Ze se je poudarjalo, da bode s tem družba sv. Cirila in Metoda denarno zelo razbremenjena, da bode torej lahko toliko več denarja odločila za osnovo slovenskih sol na Koroškem, sedaj pa se vidi, da bode morala še zanaprej vzdrževati šole v Trstu, podpirati v Gorici in nove ustanovljati po Koroškem in Štajerskem.

Za vse to pa potrebuje družba sv. Cirila in Metoda vsestranske podpore.

In za tako podporo treba je, da so vneti, da žrtvujejo vsi Slovenci. Šole družbe sv. Cirila in Metoda so lepo vrejene in otroke vzgajajo v krščanskem duhu in slovenski besedi. Pred seboj imam šolsko poročilo petrazredne slovenske osnovne šole družbe sv. Cirila in

Metoda pri sv. Jakobu v Trstu, ki nam podaja šolsko kroniko od leta 1888 do 1894. Samo to šolo je obiskovalo zadnje šolsko leto 320 otrok.

Ze to je lep vspeh družbe sv. Cirila in Metoda. Kako da se mladina v tej šoli vzgaja, kaže nam konec poročila šolskega vodje g. M. Kamusčiča, ki pravi starišem namenjeno besedo: »Skrbite za zdravje vaše dece, dovolite jim vsaki dan čisti zrak... Pazite, da pojdejo, če ne vsak dan, vsaj ob nedeljah k službi božji. Prepovejte jim zabajati v slabe tovaršije. V družini govorite z njimi samo v milem slovenskem jeziku.«

Kjer le mogoče, poslužuje se družba sv. Cirila in Metoda v svojih zavodih pri vzgoji šolskih sester, kakor namerava tudi s šolo pri Velikovcu. Stori torej, kar more v sedanjih razmerah, da vzreja mladino v svojih šolskih zavodih po naukih katoliške vere, da torej nadomešča vsaj deloma toliko potrebno versko šolo.

Ker se je tudi zadnji čas umaknila družba svetega Cirila in Metoda vsakemu političnemu strankarstvu, zato naj tudi pri podpiranju te vseslovenske šolske družbe preneha vsako strankarstvo in vsi Slovenci naj s' ožno in poztvovalno delujejo na to, da dobi družba svetega Cirila in Metoda obilne podpore za svoje blage namene.

»Schulverein« in »Lega nazionale« sta marljivo delujoča. Mladina naša je v nevarnosti, da se po tujih šolah izneveri veri in narodu, družba svetega Cirila in Metoda ima namen, temu brezverskemu, protinarodnemu zmagu oteti kar moč veliko slovenskih otrok, zato je naša družba vsestranske podpore vredna in potrebna.

Iz teh vzrokov smo radostni pozdravljali veliki zbor družbe sv. Cirila in Metoda v Novem Mestu, želeč, da bi tudi ta zbor spodbudil, utrdil in naudusil udeležence in sploh vse Slovence za prevažno družbo sv. Cirila in Metoda, namenjeno domači, krščanski vzgoji naše ljubljene mladine vzlasti ob mejah slovenske domovine!

Listek.

Lucijan.

Povest izza preganjanja kristijanov.

I.

Za vladarja Oktavijana postavil se je Rim na vrhunec slave. Njegovim zapovedim klanjali so se narodi na vzhodu in zahodu, na jugu in severu. Toda Rim ni bilo več mesto, ki se je stavilo v bran kartaginskim navalom, kojega stanovalci so bili pošteni, vtrjeni, hrabri in pobožni. Sedaj bil je podoben jabolku, katero je zunaj lepo rudeče in rumeno, v sredini pa gnjilo. Rim je propadal duševno. — Preživel je pomlad, poletje, in blizala se mu je jesen in zima. Stara vera peša in gine od dne do dne; še se zažiga kadilo mogočnemu Jupitru, ali darilec sam ne veruje v najvišje bitje.

Pod starim Rimom dviga pa se novi Rim, bujno klije in poganja prve svoje kali — Rim krščanski. Skriva se še razvija pod zemljo v temnih katakombah, ni se prišel čas, da prodre na dan, kakor cvetka pomladi ne požene preje iz zemlje, nego jo privabijo gorki žarki zlatega solnca. S silo skušajo trinogi rimski uničiti novo vero, katera se skriva siri ne le po Rimu, ampak po celem cesarstvu. Zloba in prenapetost vrgla sta se z vso silo in besnostjo na to iskrico, ki je hotela razsvetliti palo ljudstvo. Strast in mehkuznost upirali sta se kreposti. Ali zaman je bil ves napor in trud; besede Kristusove: »In peklena vrata je ne bodo premagala« spolnjevale so se očitno tudi v onih časih.

Bila je tiha noč meseca maja leta 74 po Kristusu. Nad veličastno mesto priplul je angelj miru in razprostrl svoja krila nad njegove prebivalce. Nobeden ponočnjak motil ni svete tišine. Ta vera je mirno tekla skozi mesto.

Zdajci stopi črna moška postava iz bazilike julijske, ki je stala sredi glavnega trga, in urnih korakov stopa po kamenitem tlaku, da so glasno odmevale njegove stopinje v temno noč. Kmalu zavije v stransko ulico, mimo svetišča Vestinega dospe na »Vio novo.« Še nekaj korakov in ustavi se pred visoko palačo. Vrata se odpro in on zgine notri. Skozi predvor pride v veliko razsvitljeno dvorano. Velik zlat svetilnik visel je s stropa in bujno razsvitljeval razkošno okrašen prostor.

»Ali si pripeljal Eskulapija?« zakliče bolestno mlada deklica k prislec in se mu približa s solznimi očmi.

»Ni ga doma, šel je zvečer v tabor pretorjanski,« odgovori Lucijan, tako se je zval prislec, odloži togo (gornjo obleko) in gre tiho v kot k postelji, na kateri je ležal bolnik.

»Oh, tako težko pričakoval je oče zdravnika, tako mu je slabo,« tarna deklica.

»Bodi mirna, Erigona, morda mu pa vendar odleže,« tolazi Lucijan deklico in položi roko na čelo bolniku. Bilo je razbeljeno, in prsa so se burno dvigala. Sedaj bolnik odpre oči in s slabim glasom vpraša: »Si li pripeljal zdravnika?«

»Še zvečer je šel z doma in se še ni vrnil,« odvrne Lucijan.

»O bogovi moji!« vzdihne bolnik in zapre oči.

Deklica poklekne k postelji in z jokajočim glasom kliče:

»Oh, oče, ti mi ne smeš umreti. Oče, odpri oči in poglej svojo hčer, ki te ne pusti od sebe. Moraš ozdraveti.«

Solze vroče se vlijejo iz oči mlade Rimljanke na roko očetovo, na katero pritiska tisoč vročih poljubov.

»Lucijan, pojdi in zažgi nesmrtnim bogovom kadila, da nam ohranijo očeta,« prosi deklica Lucijana, ki je stal poleg nje.

»Ne, Erigona, bogovi nam ne morejo pomoči.«

»Ne veruješ na bogove, Lucijan? Kdo pa nam more pomoči, če ne bogovi? Spolni, kar te prosim, in moli bogove, jaz ne morem,« prosi deklica.

»Ne, bogovi, Erigona, ne morejo pomoči; ampak ohraniti more očeta le On jedini, ki vlada nad oblaki, ki je vstvaril nebo in zemljo, ki je dal luč solncu in milijonom zvezd, ki je dal tudi nam življenje,« odgovori Lucijan in upre velike oči v Erigono, ki ga začudena gleda.

»Kdo pa je on, o katerem govoriš, niso li naši bogovi vsegamogočni? Ni-li Jupiter vladar nebes in zemlje?« vpraša Erigona mladeniča.

»Ne, to so izmišljeni bogovi. On, o katerem govorim, jaz, je pravi, edini Bog. On, kateri čuje naše prošnje, kateri zre iznad oblakov na zemljo in na prebivalce zemeljske, je dobrotljiv in usmiljen. On hoče srečo in blagor vsem, in ne sovraži nikogar, kakor vasi bogovi. On zamore povrniti tvojemu očetu zdravje,« poučuje Lucijan deklico.

»Moli ga, Lucijan, prosi ga, naj ozdravi mojega očeta, in ako te vališi, verovati hočem tudi jaz vanj!« Tako prosi Erigona mladeniča in se zopet obrne k bolniku, kateremu je že mrzel pot rosil čelo.

»Hočem prositi usmiljenega Boga, kateri boče gotovo ozdravil očeta, ako je to njemu v duševen blagor,« pravi Lucijan in odide od bolnika, pri katerem je ostala jokajoča deklica.

II.

Jutranje solnce je prisijalo izza apeninskih gor na veličastno mesto. Strehe visokih palač lesketale so se v zlatih žarkih. Vse mesto jelo se je gibati veselje se krasnega dneva.

Lucijan sedel je sam na dišečem vrtu pod kosatim kostanjem in nemo zrl pred se. Kodrasti lasje padajo mu po visokem temnem čelu. Mrtev je za veselo petje živahnih ptic, ki skakajo po kosatem drevju, mrtev za pisan cvet dišečih rožic. Njegove misli splavale so daleč onstran morja, daleč na bregove modrega Jordana, v deželo, o której krasoti je pisalo sveto pismo samo. V duhu zre beli dvor z rajskim vrtom pri mestu Jeruzalem svoj rojstni dom. Pogovarja se s svojo milo sestrico in staro mamico, koji obe krije zelena gomila domače zemlje. Njega samega privedla je usoda Rimljanom v roke, ko je

poveljnik Tit oblegal sveto mesto, mesto, ki ni spoznalo dneva rešitve, ki ni spoznati hotelo rešenika svojega, ampak se je dalo preslepiti goljufivim zapeljivcem, ki so je pahnili v prepad. — Tudi Lucijan bil je ujetnik rimski. Na trgu kupil ga je Flavij, bogat veljak rimski, ker mu je krasni mladenič jako ugajal. Sedaj stanuje tu že tretje leto. Flavij ga ljubi skoro kot sina, in Erigona kot brata. Ali vendar je Lucijan vedno resen in nem, v srcu mu je ostalo domotožje neumrljivo. Erigona hotela ga je često tolažiti, ali on jej je odgovarjal, da tega, kar so mu vzeli, ne more povrniti celi svet — namreč njegovih predragih.

Lucijan bil je zatopljen v svoje misli tako, da ni čul lahnih stopinj, po beli poti prihajajoče deklice, katera se je tiho vstopila njemu za hrbet in mu obe roki položila na oči.

»Kdo sem, Lucijan?« vpraša ga s spremenjenim glasom.

»Erigona«, odgovori mladenič vzdramivši se iz svojih misli.

»Tako si bil zamišljen, tako resen, tako žalosten je bil tvoj pogled; bala sem se bližati se ti. Bodi vesel! Glej, oče je danes že toliko pri moči, da pride sedaj kmalu na vrt vzivat čisti zrak pomladanski. In ti se ne veseliš tega?«

»Da, Erigona, tudi jaz se veselim. Ali prav sedaj zamislil sem se v žaljne misli, katere so mi zatrlje vse veselje. Hvala, Erigona, ti si me vzdramila in zopet sem vesel, gledaje veselo tvoje lice in pa cvetočo naravo, katero nam je Oni nad oblaki okrasil s najlepšimi umotvori. Veselim se, da je ozdravel tvoj oče.«

»Kaj ne, Lucijan, in ti si mu pomogel, da je ozdravel. — Ali, nekaj še, oče je rekel, da bi danes s teboj rad govoril nekaj važnega, pa ne vem kaj.«

»Kaj neki?« vpraša začudeno Lucijan.

»Ne vem. — Ali, Lucijan, zadnjič si mi pravil o onem Galilejcu; zakaj so ga pa vaši očetje krizali, če je toliko čudežev delal, in če je bil popolnoma tak, o kakoršnjem so govorili že tisti mojci v stari zavezi. Kako se že imenujejo?«

»David, Salomon, Daniel in drugi.«

»Da, te si imenoval. Tedaj, kako da ga niso spoznali?« sprašuje ga radovedna deklica.

»Zato ker sta napuh in prevzetnost posedla njihova srca. Postali so slepi in niso spoznali svojega rešenika. Mislili so, da bode prišel mogočen v zlatu in srebru, da bode tu na zemlji ustanovil mogočno kraljestvo. Ali ker je bil ponižen, so ga zaničevali. In le ubogi in ponižni spoznali so svojega Odrešenika in so mu sledili. Prevzetni pa so iskali, kakó bi ga umorili, ker jim njegovi resni nauki niso ugajali, in jim vzbujali v srcu črva vesti. Dolžili so ga po krivem, da udi zoper preroke stare zaveze, da se Bogu jednacega dela. In Poncij Pilat ga je na te obdolžbe obsodil na smrt.« Pazno je poslušala deklica Lucijana, ki je navdušeno govoril.

Zdajci se prikaže izza grmovja častitljiva postava starega Flavija. Kriva palica in pa suženj lajšata mu hojo. Ko sneg bela brada pada mu na prsa in v svetlih

očeh odseva še nekaj mladeniškega ognja. Na licu pa se mu bere, da je vstal iz hude bolezni.

Ko ga Erigona zapazi, skoči po konci in mu hiti naproti.

»Opri se na-me, dragi oče«, ponuja mu svojo ramo, in istotako ga prime Lucijan za drugo roko in oba ga peljeta na kamenito klop pod kostanj. Erigona se mu vsede k nogam, Lucijan pa poleg njega.

»Veseli me, da vaju vidim še jedenkrat v cvetočem vrtu«, spregovori Flavij in položi roko na Erigono.

»In to se moramo zahvaliti samo Bogu, katerega časti Lucijan, in katerega častiti tudi jaz želim«, pritrga mu govor Erigona.

»Da, tvojemu Bogu in tebi, Lucijan, gre zahvala«, pritrdi Flavij.

»Ne meni, ampak Bogu samemu; on sam povrnil ti je ljubo zdravje, da ga spoznaš in zavržeš te malike«, odgovori Lucijan.

»Želim ga spoznati, in tudi želel bi ga častiti; zato bi danes rad imel, ako nama z Erigono sedaj kaj poveš o njem in o tvoji veri.« Lucijan je bil takoj pripravljen ustreči želji starčevi.

Prišel jima je razlagati vero krščansko; podučil ju je natanko o vseh dogodkih stare zaveze, o Mojzesu, Noetu, izraelskem ljudstvu, — potem o Devici Mariji, o Kristusu in njegovih učencih, o plačilu, katerega dobé pobožni častilci onkraj groba, o kaznih, katere zadenejo hudobne ljudi. Vse je govoril Lucijan tako navdušeno in prepričevalno, da sta bila Flavij in Erigona kar za-verovana vanj.

»Kje si se vsega tega naučil?« vpraša ga slednjič Flavij.

»Mati me je naučila, ki je bila verna častilka Kristusova.«

»Tako, prav. Ali zamore vsakdo stopiti v to vero? povzame zopet Flavij.

»Da, vsakdo; ker ta vera je za vse ljudi in za vse čase, in tudi ti lahko pristopiš vanjo.«

»Jaz ne morem prestopiti, ne smem pustiti vere svojih očetov, dasiravno je vaša vera jako lepa«, pravi Flavij.

»Oh oče, ali res ne moreš? Daj se krstiti in ne ostajaj v svoji veri, ki je izmišljena. Tako sem srečna, oče, jaz se bodem dala krstiti; daj se še ti oče«, prosi deklica in objema koleno očetu.

»Ne morem. Ti lahko prestopiš v novo vero«, odvrne jej resno Flavij.

»Tudi ti moraš oče. Jaz sem obljubila, da se krstiš, ako ti Bog dá zdravje. Prosim te, oče, krsti se! — Pomisli, da potem, če umrješ brez krsta, te ne bodem videla več; ti ne bodeš stanoval tam, kjer bom stanovala jaz in Lucijan, ne bodeš zrl obličja Kristusovega, ampak bodeš tam — oh bojim se imenovati oni grozni kraj. Krsti se, oče, lepo te prosim. Raje umrjem jaz mesto tebe, kakor da umrješ brez svetega krsta. Lucijan, prosi ga še ti! Kaj ne oče, da se krstiš?« Erigona mu pade okolu vratu in vroče njene solze močijo lice starcu, dokler se ne omeči. Kakor biser čista solza izvije se

njegovim očem in se potoči po velem obrazu v sivo brado. S tresočim glasom reče slednjič: »Saj verujem, Erigona, saj se bom dal krstiti.«

Flavij se obrne k Lucijan in mu pravi: »Ti si naju spreobrnil in si nama prižgal luč; hvala ti; pojdi nocoj po svojega duhovnika, da naju krsti.«

III.

Erigona sedela je, ko se je lahen mrak vlegel na večno mesto, v velikanski s srebrnimi svetilkami razsvitljeni dvorani. Cel prostor napajal je čaroben vonj, kateri se je širil iz srebrne v kotu stoječe kadilnice. Vsa soba bila je odičena z dragimi preprogami, in tla so se lesketala, da si sam sebe videl v njih.

Erigona vstane z mehkega stola in gre počasi po sobani. Bila je oblečena v belo krilo in prepasana z modrim trakom, obšitim z dragimi biseri. Lasje so jej prosto padali po ramenih in se ovijali vitkega telesa. Na lici bere se jej radost in veselje. Nocoj pride krščanski svečenik, da jo uvrsti med častilce Kristusove. Komaj čaka, da pride polnoč, ker takrat mora duhovnik priti. Zato sta iz dvorane zginila bogova Apolon in Venera, in na njihovo mesto priti mora podoba Kristova. Mirno poklekne na klečalnik in dvigne v sveti molitvi svoje misli k nepoznanemu Bogu.

Zdajci vstopi v sobo Lucijan. Molče obstoji pri vratih in gleda na čarobno deklico, katera ga ne zapazi takoj. Zamisli se zopet v svojo domovino. In pred očmi mu priplava podoba draga — sestrice njegove, katera bi sedaj morala biti tolikšna kakor Erigona — bila je štiri leta mlajša nego Lucijan in zvala se je Rahela.

»Rahela«, zasepeče Lucijan tiho in Erigona ga je čula.

»Lucijan, kaj želiš? kaj si žalosten?« priskoči Erigona k njemu in upre svoje svitle oči vanj.

»Spomnil sem se svoje sestre Rahele, katera bi bila sedaj toliko stara, kakor si ti, Erigona, in žalosten sem, da mi je že umrla.«

»Bodi vesel, Lucijan, saj si dejal večkrat, da je šla v nebesa, ali jej ne želiš tega veselja?«

»Ali jaz sem tako sam, rad bi umrl tudi jaz, da bi se ondi združil z njo«, odgovori tožno Lucijan.

»Lucijan, naj ti pa jaz nadomeščam sestro, saj jaz tudi nimam nobenega brata, bodi mi brat!« pravi na to veselo Erigona.

»Da, ti si mi sestra, krstiti te mora svečenik danes za Rahelo«, odgovarja Lucijan.

Flavij je v tem vstopil v dvorano.

Erigona hiti liki plaha srna k očetu, pade predenj in povzdigne roke k njemu:

»Oče, kaj ne da dovoliš, da je Lucijan moj brat in jaz sestra njegova, ti pa oče obeh?« Strmé gleda Flavij svojo hčer in Lucijana slednjič spregovori:

»Lucijan, stopi bližje! — Ti veš, da sem te kupil na trgu kot sužnja; da sem te ljubil, da te nisem imel za sužnja, tudi veš; da si bil pošten, zvest, vem jaz; da si bil Erigoni zvest prijatelj in pošten, tudi to mi je

znano. Ne bodeš brat Erigoni, ampak nocoj bodeš oproščen in po krstu zveže naj vaju srečen zakonski par.«

Starec umolkne.

»Ne zaslužujem tega«, odgovori Lucijan.

»Sodbo prepusti meni«, ga zavrne Flavij. Erigona pa ihté objame svojega očeta in potem Lucijana, ki jo gorko poljubi na čelo.

Nocoj prejela bode Erigona dva zakramenta.

IV.

Da je bilo v istem času razkošje v Rimu razvito do konca, znano bode vsakemu, ki se je količak pečal z rimsko zgodovino. Polno je bilo mesto lahkotivcev, ki so na dragih pojdinah in zabavah zapravljali imetje svojih starišev noč in dan. Kadar so zabredli v dolgove čez glavo, so pa iskali, kje bi se zopet dobili novi viri za nadaljevanje razkošnega življenja. Skušali so se vrniti za zete bogatim Rimljanom, ali pa so se prilastili tujega premoženja na kak drug način. Dvor cesarski je bil sam vedno v denarnih zadregah in da si je nekoliko opomogel, lastil si je premoženje bogatih Rimljanov. Ako je bil kak bogataš le količak na sumu kake pregrehe, takoj ga je dvor obsodil na smrt in premoženje pripadlo je potem dvoru, nekaj pa tudi onemu, ki je ovadil bogatina.

K Flaviju je takrat zahajal nek rimski plemič Scipijon, ki je s svojimi prijatelji pognal skoro vse svoje premoženje. Še je sicer veljal za prvaka v mestu in je imel vstop v najodličnejše rodbine rimske, ali v resnici bil je pa popolnoma na praznem. Ali on se ni dosti brigal zato, saj je vedel, da mu Flavij roke svoje hčere ne odreče, in tako postane on jedini dedič bogastva Flavijevega. Zato je še bolj brezskrbno poganjal zadnje svoje beliče, češ, saj potem pridejo Flavijevi na vrsto. Flavij ga je nekoliko čislal, ali le zaradi njegovega očeta, Erigoni je bil pa jako zopern.

Kmalu ko sta se Flavij in njegova hči spreobrnila prišel je zopet plemič obiskat Flavija. Bil je danes krasneje napravljen in držal se je resno. Ko vstopi v krasno dvorano, sedeli so vsi trije, Flavij, Lucijan in Rahela, tako se je Erigona sedaj zvala, pri mizi in Lucijan je ravno pripovedal o razuzdanstvu v Rimu. Flavij povabi prišleca k sebi. Po kratkem pozdravu in brezpomembnem vsakdanjem razgovoru pričel je Scipijon napeljavati govor na svojo stran.

»Dobil sem službo pretorja (predstojnika), in sedaj bode, treba pričeti resno življenje«, prične Scipijon. »Na stran bo treba pustiti vse zabave in gostije in privaditi se bo treba domačemu življenju. Zato sem sklenil poiskati si družice.« Scipijon prestane.

»To bodeš pa že dobil, bogate Rimljanke se bodo kar pulile za te, posebno ker ti je odprta tako lepa prihodnost«, odgovori Flavij.

»Kaj se brigam za vse Rimljanke, jedna sama bila bi mi najdražja, in ta je tvoja Erigona.«

Tišina nastane. Erigona se strese. Lucijan vstane in hoče spregovoriti, ali Flavij ga prehiti.

»Žal, da ti ne morem spolniti želje. Erigona ali bolje Rahela je soproga tu stoječega Lucijana.« Erigona vstane in se vstopi k Lucijanu. Scipijon obledi in išče besede, ali ne najde primerne govora, slednjič prične:

»Ti si dal svojo hčer sužnju?«

»Ne sužnju, ampak prijatelju, kateri je je vreden. Scipijon vstane in gre po dvorani parkrat gori in doli molče, slednjič postoji pred stojali, kjer sta stala Apolon in Venera nekdanj.

»Kje je Apolon in Venera, Flavij?«

»Odstranil sem ju, ker sem, vedi, postal kristijan.«

»Tako, Flavij, na stara leta si premenil vero. Se li ne bojiš, da cesar to zve, stalo bi te glavo?« straši ga Scipijon.

»Ne bojim se cesarskega dvora, bojim se le Boga.«

»Zdravstvuj, Flavij. Da te ne bodem več obiskal, razume se samo ob sebi, ker nimam navade obiskovati kristijanov in nisem njih prijatelj«, reče slednjič Scipijon in ogrnivši svojo togo odšel je z velikimi koraki iz dvorane.

Penil se je jeze, da mu je načrt tako spodletel. Sklenil je iti takoj na dvor in ovaditi Flavija, da je kristijan.

V.

Malo mest je, kojih tla bi bila popila toliko državljanske krvi, kakor mesto Rim. Ob času republike je v državljanskih vojskah tekla kri v potocih in za časa cesarjev je bilo kristijanov pomorjenih na tisoče. Vedno so gorele gromade, na katerih so se sežigali neustrašeni častilci Kristusovi; v amfiteatrih so se metali levom in tigrom v hrano, ali pa jim je rabelj posekal glave.

Zopet je naložena gromada na morišči, na kateri bodo danes sežgani kristijani. Radovedno ljudstvo rimsko se zbira, da bi gledalo nesrečne žrtve zvijati se v grozovitih bolečinah. Rim, to je tebi v zabavo! — Ljudstvo šepeta: »Danes bo sojen Flavij, oni bogati in imenitni

Rimljan, prvi velikaš rimski. To mora v tej veri res nekaj posebnega biti, ker so vsi tako stanovitni.«

Trinog se prikaže in se vsede na sodni stol, krog njega vstopijo se pa rabelji, ki čakajo njegovega povelja.

»Flavija«, spregovori trinog.

V trenutku pripeljeta dva rabelja starega Flavija, njegovo hčer in Lucijana.

Tišina nastane.

»Si li v resnici prestopil h Kristovi veri, Flavij?« vpraša sodnik.

Flavij pritrdi.

»Premisli se in časti stare bogove, ne pahni sebe in svoje mlade hčere v pogin, jedna sama beseda zamore rešiti vas vse tri«, prične zopet trinog.

»Ne zgublaj zastoj besedi, ker, kar sem storil, storil sem s premislekom in se nisem prenažil. Svojega Zveličarja ne zatajim, niti moja hči ne bode tega storila. Ako umrem jaz, naj gre tudi ona z menoj v oni rajski dom. Izreci urno svojo sodbo! Lucijan, stopi bližje! Sedaj se združita na veke.«

Erigona objame svojega očeta.

»Smrt na gromadi«, glasi se sodba sodnikova.

Vsi trije stopijo na gromado, stari Flavij v sredo, na levo Rahela, na desno Lucijan. Vsem sta mir in radost sijala iz obraza in mirno so čakali, da rabelj zapali pod njim. Tiho so molili k Bogu.

Dim jih počne že obdajati, in Erigona stala je liki angelj v beli obleki opiraje starca, kojemu se je obraz svetil, in Lucijanu igral je rajski smehljaj veselja na ustnicah. Ze jih je jelo dušiti, in starček omahne, tako tudi Rahela. Lucijan vjame deklico v roke in jo podpira.

»Lucijan, ali vidiš angelja s palmovo vejo?« vpraša slednjič Rahela in mu omahne iz rok. Tudi Lucijan se je zgrudil. Srečni Lucijan, sedaj se bodeš združil s sestrice in materjo, po katerih si vedno hrepenel, in Rahela in Flavij, katera si ti pripeljal v nebesa, stala ti bosta na strani.

Gospodarske in obrtnijske stvari.

Potreba gospodarskih ali kmetijskih za-
drug. Čuli smo že mnogo o ostrih in osodepolnih slučajih, kateri se dogajajo na gorenjskih planinah. Ne bomo se spuščali v pričujočem dopisu v podrobnosti pojedinih planin, ampak popisati hočemo splošno sedanji žalostni položaj gorenjskih kmetov.

Nekdanj ponašala se je dična Gorenjska in nadkrijevala s svojim blagostanjem vse druge dele naše dežele. Prva in skoraj izključna podlaga k temu bile so planine in neomejene pašne pravice, vsled katerih jim je bila prilika dana se živahno pečati z živinorejo, ki jim je donasala obilo lepih novcev za njih potrebe. Skoraj vsaka vasica imela je lastno planino za-se, in precejšnjemu številu lepo rejene živine pojedinih posestnikov pristojalo ji je ime »čreda«. A časi so spremenljivi! Kaj pa sedaj? Prejšnje cvetoče blagostanje spre-

menilo se je v uboštvo — propad. Neizmerne planine na Karavankah prisvojil si je znani — baron, kateremu so jih kratkovidni zemljaki prodali. Graščine in druga gospodstva so na nepravilne načine pašne odstranile, in z malo izjemo zvršile tako, da kot planine več uživane in imenovane biti ne morejo. Jednako namerava sedanji radovljanski grof Thurn, ker se z živinorejo ne peča, svojo planino pogozditi; do sedaj so zamogli vsaj drugi posestniki svojo živino proti plačilu po njej pasti, po tem bode tudi ondi paša uničena. Tudi visoki c. kr. erar je pašne pravice po svoji zemlji na Jelovici pustil odškodovati. S čim so se pač državni upravi bivši dotični upravičenci tako neodpustljivo zamerili; ali niso tudi oni udje države! Saj storimo voljno, ako je mogoče vse, kar država od nas zahteva, torej naj bi tudi država proti nam bolj ozirno postopala. Mi bomo dajali, dokler bomo

kaj imeli in ko nas mine, (kar ne bode dolgo), tudi mi ničesar dati ne bomo mogli. Sedaj pa stopimo v domovanje kmetovalčev; v prostornem hlevu stoji malo številce borne živine, katera se žalostno ozira po svoji prejšnji mnogostevilni in dobrorejeni družini in ki je omejena vse prostosti in čistega zraka. Od prejšnje do zadnje štetve padlo je število živine na Gorenjskem izdatno, zagotoviti pa moramo žal pred celim svetom, da bode odpad pri prihodnji štetvi še mnogo večji. Oj, pač žalostni prizor za ubozega kmeta!

Resnično, priznavamo sami, gozdi, posebno neoddaljeni so velicega pomena, ali paša mora tudi biti. Ako pa ni za pašo nobene rešitve več, priloženo ji je tudi blagostanje Gorenjske v grob, in naj skupno mirno počivata. Silno potrebujemo posvetnega odrešenika, da nas otme pred uboštvo. Pozor! prosimo tedaj, p. n. državni in odločilni krogi, ako vam je blagor naroda in države kaj pri srcu. — Druga hiba za gorenjskega kmetovalca je, pomanjkanje delavskih močij, katere nam odtegujejo razne tovarne in delavnice, da jih je v pravem času celo za visoko plačo težko dobiti; v kaki njih nezgodi ali onemoglosti pa nam pridejo vendar na žlico.

Navesti hočemo edini nasvet, s katerega izpolnitvijo bi se morda dalo v prospeh onemoglega kmetijstva kaj doseči in rešiti, kar se se rešiti dá, namreč: ustanovitev »Gospodarske ali kmetijske zadruge«. V odbor te zadruge bi morali biti izbrani: značajni, v stroki dobro izveščani in odločni možje. Njih naloga bi bila, posvetovati se v vseh važnih gospodarskih zadevah zagovarjati pravice in sploh posredovati pri raznih odnosih v prid kmetovalstva; oni bi se tudi zamogli pri odškodovanju planin in drugih cenitvah, kot izvedenci uporabljati. Skušnja nas uči, da priprosto ljudstvo ni sposobno in se ne upa proti mogotcem dostojno zastopati; oni poprimajo sedaj tu, potem tam nekaj nevednih kmetov in na tak način, samoumevno, je zmaga veliko lažja kot če bi pa bili zjedinjeni. Jednaka zadruga bi bila že v začetku druge polovice tekočega stoletja silno potrebna, ko bi bila veliko koristiti zamogla. Združenje! v tesno zvezo stopiti, to naj velja, kot prvi pogoj za bodoči obstoj kmetijskih domov. Na delo toraj vsaj vi, bolj zavedni možje, in ganite se! Edina c. kr. kmetijska družba ne more vsega storiti. Naravnost v naš prospeh čudežev ne moremo zahtevati. Toraj, pomagaj si sam in Bog ti bode pomagal! J. G.

Vinarska zadruga. Iz Vipave.

Lansko leto je vinska trta pri nas bogato obrodila, a dobrota vina povprečno ni bila najboljša. Zato je bil velik križ z razprodajo. Kakor mravlje tekali so mešetarji in mali prekupeci čez hrib in čez plan s svojimi pokušnjami in ponudbami. Po potih in cestah prežali so najeti vabljevci na vinske voznike in kupce, da jim z medenim jezikom pokažejo pot do najboljšega hrama. Tako se je zgodilo, da so si s takimi sredstvi najslabejša vina najprej prekrčila pot v širši svet, všteto kupa in veljave, dočim so posestniki boljših vin zametovaje nadležne mešetarje in zanašaje se na svoj dobri pridelek zastonj

čakali vinskega kupca, ter slednjič kako tako oddajali svoja dobra vina za slabejši kup kot se je dokaj slabejše vino po mešetarjih prodajalo. Komu v prid? Gotovo le mešetarjem. Pridelovalci in kupci bili so v škodi. Prvi, ker so mešetarje morali dobro nadariti, drugi, ker so plačevali slabejše vino dražje kot so se prodajala dobra vina na mestu z vsemi stroški vred. Kako bi se takim nezdravim razmeram konec storilo, zdvijana vinska trgovina na dejansko podlago postavila ter tukajšnjim vinskim pridelkom primerna veljava pridobila, o tem so že dlje časa odlični tukajšnji rodoljubi razmišljali sem ter tje, dokler se niso srečali v misli, da bi v ta namen najbolje služila poštena vinarska zadruga. In ta misel se je pred nekaterimi tedni vresničila. Osnovani so namreč veljavni posestniki združeni z duhovniki in veščaki »registrovano vipavsko vinarsko zadrugo z omejenim poroštvom«, čegar namen, izražen v § 3. njenih pravil, je: »pospeševati napredek in razvoj vinarstva s kupovanjem in prodajanjem grozdja in vina, z napravo vzornih vinogradov in pivnic, skladišč tudi izven vipavskega okraja in podpiranjem članov v teh strokah gospodarstva«. Ker je njena pravila c. kr. deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani dne 23. junija t. l. s številko 5699 potrdilo, ter jo zapisalo v združen register pod list št. 43, je torej javnopravno ustanovljena ter bode začela poslovati s prometom letošnjega pridelka v mesecu oktobru. Zadržnik postane, kogar upraviteljstvo sprejme ter vplača vstopnino dveh goldinarjev in vsaj en delež, ki stane 10 gl. Zadržniki, kakor tudi tisti, ki hočejo postati, imajo vplačati vstopnino in deleže do 1. septembra t. l. S poblížnjimi pojasnili in pravili rado postreže vodstvo zadruge. Delovala bode letos kot v pričetku izven vipavskega okraja s tem, da bode vzdržavala v Ljubljani lastno pivnico z raznoterimi vinskimi vzorci ter blizu Ljubljane imela svoje vinsko skladišče, kjer bode oddajala le naravna in pravilno pripravljena vina v mali in veliki trgovinski meri.

Opozarjamo prijatelje poštenega vina, kupce in krčmarje in druge vživalce na to podjetje, katero bomo tudi v naprej opazovali s pozornim očesom ter o nadaljnjem delovanju pravočasno sporočali. Za sedaj omenjamo, da je vodstvo in upraviteljstvo v zanesljivih in večjih rokah. Tako se je storil zopet korak naprej k narodni organizaciji v gospodarskem oziru, ki se je počela s sadjarsko zadrugo na Slapu in s posojilnico ravno tam. Treba je le, da občinstvo spozna velevažnost teh naprav ustanovljenih v njegov prid in da se njih posredovanja zaupljivo poslužuje in napredek v gmotnem oziru gotovo ne bode izostal.

Bohinjski pašniki. Pri nas na Bohinjski Bistrici je občinski pašnik še nerazdeljen. Vsa vaška čreda se pase po celém pašniku, kjer je od časa do časa ravno umestno. Jako slabo bi bilo pa zlasti z ozirom na vse razmere, ko bi se pašniki razdelili. Ko bi se to zgodilo, izpremenili bi se gotovo lepši deli pašnika v njive. S tem bi se že koj lep del pašnika izgubil. Nekaj gospodarjev bi imelo svoje pastirje, ki bi pasli po njih parcelah. Če še te parcele odštejemo, ostane

(Ljudski shod pri Trziču.)

nam še manj skupnega pašnika. Recimo zdaj, da bi ostali gospodarji res bili tako složni in pasli skupno po ostalem svetu, imeli bi vendar veliko manj pašnika na izbiri, živina bi bila skoraj vedno le na tistem mestu, popašena trava bi skoro porasti ne mogla na novo. Prav lepe paše bi pa že več ne imela, zakaj kar bi bilo boljšega sveta, ta bi se gotovo ograbil in razoral.

Verjetno je pa, da bi se še nekaj gospodarjev ne hotelo združiti in skupaj pasti.

Posledica vsega tega bi bila ta: Na vsak način bi imelo mnogo gospodarjev živino celo leto v hlevu, v najhujšem slučaju bi bila pa večina živine celo leto zaprta. Za vso to živino bi bile planine zastonj. Če bi živina celo leto stala, ne mogli bi je več spustiti v take skale. Namesto da bi se torej prerediti dva meseca v planini, morali bi jo krmiti doma. Razdelitev občinskega pašnika bi imela pač morebiti to ali ono korist manjše pomembe, ali živinoreji cele vasi bi gotovo škodovala. Živinoreja je pa ravno to, kar Bohinjca živi.

Kljub vsemu temu je pa vendar kranjska obrtniška družba skušala doseči to, da bi si Bistričani razdelili svoj občinski pašnik. Odkar ji je tovarna pogorela, nima več obrtniška družba tu svoje živine, pašnika ne rabi, davek pa plačuje, ker je tudi solastnica pri pašniku. Zanj bi bilo torej pač res najbolje, da bi se pašnik razdelil, in bi družba dobila svoj lep kos, ki bi ga lahko dala v najem. Tako bi res lahko na leto prejela teh 35 gld. ki jih sedaj izda. Toda ali je treba, da bi jih za jednega šlo toliko po kostanj v ogenj? Saj bi se družba na drug način lahko izmotala iz te »neprilike«, ne pa da se je zgodilo to, da je spomladi poslala družba moža po vasi, ki je nabiral podpise onih, ki so bili za razdelitev. Vspeha seveda ni bilo, čeprav je rabila družba pri tem jako praktično sredstvo.

Želeti je tudi, da bi se vendar prej ko prej uredili pašniški zakoni. Ravno letos pri nas vse toži o zaprtih delih pašnikov. Na »Strmne« so včasih gnali krav, kolikor so hoteli. Od lanega je pa določeno število krav in določen čas, kedaj da smejo pasti na »Strmna«, in vse to je določeno tako, da bi kmalu ne bilo vredno več gori goniti.

V planini, ki se imenuje »Zadnji Ogel«, so imeli do zadnjega časa prav pri staneh (kočah) zaraščen prostor kamor so lahko gnali živino ob slabem vremenu, da je bila vsaj nekoliko v zatišju, imeli so torej takozvano »branico«, letos je pa prav to zaprto.

Upati je, da visoka deželna vlada z vrejenjem pašnih pravic vsaj nekoliko naše razmere izboljša.

Dragi Jaka! Tvojega krasnega pisma od 5. julija bil sem prav zelo vesel; kajti spoznal sem, da si Ti mož gorenjske korenine, neustrašen, značajan in odločen. Nisem Ti dalje časa odpisal, ker se človeku o pašnih dnevih ne ljubi mnogo glave ubijati, Ti pa sedaj tudi nimaš časa in ne prave zmožnosti, peresa po roki sukati, ker je preokorno naredi hudo delo o sv. Jakobu. Sedaj pa se kuha nekaj, na kar Te moram posebno opozarjati.

Katoliško politično društvo v Ljubljani priredi prihodnjo nedeljo dne 19. vel. srpana ob 4. uri popoldne na Pristavi na vrtu posestnika in gostilničarja J. Primožiča javen ljudski shod, da se vi poljedelci nekoliko podučite o vsakdanjih gospodarskih vprašanjih. Blagostanje vas gorenjskih kmetov obstoji v živinoreji in gozdarstvu. To pa v zadnjih letih silno propada, in zato gre vedno več in več kmetij na boben. Da so temu propadu mnogi kmetje tudi sami vzrok, ker so premalo podučeni in mnogokrat nič naprej ne pomislijo, veš Ti ravno tako dobro, kot jaz sam. Da ima ljudski shod blag namen za vas, prepriča Te lahko že vsprej, po katerem se bode vršil. Deželni in državni poslanec g. Fr. Povše, dober poznavalec kmetijskih potreb in razmer bode pojasnjeval vaše gospodarske razmere; n. pr. o gozdnem zakonu, o pašnih pravicah in o živinoreji. G. dr. Ign. Zitnik bode nadaljeval o zboljšanju kmetijskega stanu po kmetijskih zadrugah.

Da pa bodo tudi rokodelci in delavci, katerih je v Trziču in v okolici mnogo, kaj od shoda koristi imeli, razpravljati bode znani prijatelj obrtnega in kmetijskega stanu, g. dr. Krek, o razmerju med delavci in tovarnarji (fabrikanti) in o rokodelskem in delavskem društvu. Potem slede različni predlogi in posvetovanja.

Kakor vidiš, ljubi prijatelj, že iz navedenih točk, bodo govorili jako zanimivi; tudi imena govornikov zagotavljajo, da boste marsikaj koristnega slišali. In če pomisliš, da shod napravi katoliško politično društvo, ne moreš niti Ti niti kateri izmed Tvojih rojakov pomisleka imeti zoper udeležbo. Saj je vendar tega društva namen, slovenskega kmetovalca probujevati, napeljevati k umnemu gospodarstvu in ohranjevati v njem najdražji zaklad sv. vere.

Zato upam, da se v obilnem številu zbrani vidimo v nedeljo popoldne na Pristavi. Na svidenje!

Pozdravlja Te Tvoj rojak

Lojze.

Razne novice.

(Blagoslovljenje in otvorjenje električne razsvetljave v Škofji Loki) privabilo je 5. avg. v pisano Loko toliko gostov, da jih toliko, kar pomnimo, še nikdar ni prišlo k kaki slavnosti izvan Ljubljane. Od Kranja, iz Selške

in Poljanske doline, iz Ljubljane in od drugih sosednih krajev dospelo jih je toliko, da je bila Loka gostov — polna. Slavnost vršila se je točno po naznanjenem vsporedu. Pri tomboli bil je ves trg napolnjen nade-

polnih igralcev. Ob 8. zvečer izvršil je č. gosp. mestni župnik J. Tomažič cerkveno blagoslovilo, kateremu je pridal tudi bodrilni govor. Nato je bil mirozov vojaške godbe po mestu ob prižganih svetilnicah, ki je povzročil mnogo navdušenja med občinstvom. Potem so se podali gostje na Štemarje, kjer se je začela pri sviranju godbe živahna zabava. Omenimo za danes le še to, da je bilo znamenje na trgu električno v raznobrojnih lučicah jako lepo razsvetljeno in s cvetjem in zelenjem okinčano. Loska požarna bramba pa je vzgledno skrbela za red.

(Gimnazija v Kranju.) Vendar enkrat! Veselo novico namreč poročamo, da bodeta s prihodnjim šolskim letom 1894/1895 otvorjena prvi in drugi razred državne gimnazije v Kranju. Vodstvo za prihodnje šolsko leto je izročeno gosp. profesorju na tukajšnji nižji gimnaziji Josipu Hubad-u. Kot učitelja mu bodeta pridružena prof. na novomeški gimnaziji gosp. Fr. Novak in jeden suplent. Gimnazija bode tekom leta razširjena v popolno osemrazredno državno gimnazijo.

(Z Dobrove.) Po preteku trinajstih let imeli smo pri nas zopet enkrat lepo slavnost. Č. g. Jan. Dolinar, novomašnik iz dobroznane rodbine, daroval je v naši župni cerkvi M. B. svojo prvo nekrvavo daritev Vsemogočnemu. Slavnost je poveljeval v lepem govoru gospod župnik Fr. Dolinar svetokatarinski, bratranec novomašnikov. Pri lepem vremenu seslo se je bilo nebrojno ljudstva in več čt. gg. duhovnikov sosedov, in za cerkvene slovesnosti vedno vneti Dobrovčanje so oskrbeli dično okrasbo cerkve in potov. Gotovo si bodo naši ljudje, ki vsi želijo g. novomašniku zdravja in mnogoletnega čilega delovanja v vrtu Gospodovem, ta dan na pozne čase zapomnili. — Pri tej priliki naznanjamo vsem božjepotnikom, ki radi prihajajo k Materi božji na Dobrovo, da bode ves čas »Šmarnih maš« služba božja ob nedeljah ob 5., in 6. uri (s pridigo), ob 9. in 10. uri (zopet s pridigo), ob delavnih dneh pa ob 5. in 8. uri. Tudi za spoved bode poskrbljeno. — Šest možnarjev je kupila dobrovska fara ob priliki zadnje nove maše. Pa kaki so bili? Pri prvem poskusu jih je počilo vseh šest. Sreča velika, da so bili dobrovske fantje tako pametni, da so možnarje poskušali z uzigalnimi žicami; naj bi bili kje to storili nespametneži brez poskušnje, kolika bi bila nesreča! Kupili so se možnarji pri Mühleisenu v Ljubljani. Dolžnost je pač, da dotični trgovec poskrbi, da se ne bode taka roba prodajala za dobro.

(Iz Dobrepelj): Razširjanje naše šole je končano. Četrtega učitelja dobimo še to jesen, s čemur bode pri pri tem številu otrok znatno odpomagano. Zadnji dež nam je mnogo že preteče suše odvrnil. Jesenski pridelki kažejo lepo, žita letos seveda ne bomo imeli in večinoma kupovati nam bo za kruh potrebno moko. — Naš pokopališni zid in kapelanska vrtna ograja sta se primerno prenovila in s tem je občinski zastop rešil svojo nalogo. Hvala mu!

(Za vinogradnike.) Deželni odbor bode iz deželne trtnice pri prisilni delalnici oddal jeseni t. l. ali spomladi 1895 leta 50.000 vkoreničenih, cepljenih ameriških trt.

Cepljene so z laškim rizlingom, črnim burgundcem, zelenom (vipavskim), modro portugalko in rulandcem. Trte se bodo oddajale po 5 gld. za 100 komadov, oziroma tudi brezplačno namesto denarnih podpor, katere sme deželni odbor dovoljevati malim neimovitim vinogradnikom za nasaditev ameriških vinogradov. Vinogradniki, kateri želé kupiti trte, naj se zglasé ali pri svojih županstvih ali pri deželnem odboru najdalje do 30. septembra 1894. Oni vinogradniki pa, kateri že denarno podporo za l. 1895, oziroma brezplačno cepljene trte, naj se pri svojih županstvih zglase tudi najdalje do 30. septembra 1894, ter naznanijo, ali in koliko sveta imajo že pripravljenega za nasaditev trt ali ga mislijo do spomladi 1895. l. pripraviti ali je dotični svet že prej bil vinograd, koliko trt in kedaj jih želé dobiti. Županstva morajo potem vse prošnje s potrdilom gledé premoženjskih razmer odposlati deželnemu odboru, kateri se na pozneje vložene prošnje ne bode oziral.

(Nesreča.) Iz Sorice: Torkarska pastirja sta 8. t. m. hotela zavaliti velikansk skalnat rob v dolino, kateri je že prav slabo visel na kraju Ratitovce in se je jima zdel zelo nevaren za živino, ki je mnogokrat hodila pod njim na pašo na Torkarsko planino. Sprožita res rob, ali to potegne tudi enega zmed nju za seboj, katerega so potem nezvestnega in vsega pobitega prinesli na dom. Ni dosti upanja, da bi še kdaj ozdravel, ker ima hude rane na glavi in tudi druge ude močno poškodovane. Ponesrečeni Lovro Torkar je star 13 let in doma iz Torke. Če tudi je bila ta boljše nesreča, kakor predrznost vzrok, so vendar mnogokrat naši pastirji le preveč predrzni. Pravil mi je te dni neki mož, da sta vlansko leto dva lezla skozi skalnato spoko, ki je prav navpična, da ju še vajeni ljudje niso mogli gledati. Da bi jimane spolzelo, namazala sta si bosa noge s smolo. Ne verjamem, da bi ju novodobni turisti hoteli slediti v te iznajdbi.

(Na dvestoletni šoli samo — štirje učitelji.) V Leuterheidu, v renski provinci, je ljudska šola, ki je bila ustanovljena pred skoro 200 leti. Učitelj, ki ondi zdaj slušbuje že 40 let, je četrti, ki so podučevali v tistem kraju. — Ti štirje učitelji tedaj podučujejo drug k drugemu po 50 let. Predzadnji deloval je 59 in pol leta. Če zdajšni, ki je na duhu in telesu še čvrst in zdrav, živi še, sedem let, dočaka bi redek in zanimiv dogodek da so eno in isto šolo skozi dve stoletji vodili samo štirje učitelji.

(Z vozičkom kolesarjev čez morje!) V Londonu izumil si je neki Jurij Pinker tricikl, s katerim se je možno voziti tudi po morju. V dokaz, da je njegova iznajda istinita, spustil se je s triciklom v morje in sicer o ožino mej Dovrem in Calais. Obljubil je, da pride v ponedeljek v Folkestone. Skrb je prevzela radoznale čakalce, ko povodnjega triciklista ni bilo ob določenem času na omenjeno mesto, tudi nobenih sporočil niso dobili o ojem. — Šele v torek se je srečno pripeljal na suho. Pripovedoval je, da mu je prislo mej potom na misel ribe loviti, to pa da ga je na potu zadržalo, da ni mogel dospeti pravočasno na določeno mesto.

(Zviti brivec.) Gospod v brivnici: Bes vas plantaj, kako to, da se mi ves čas zadevate s čevlji ob moja kurja očesa. — Brivec: »Ne zamerite! Ravno to sem hotel vedeti. Imam namreč izvrstna zdravilna klesčka zoper kurja očesa, zabojček velja samo jeden goldinar. (Enih misli.) Ona: »Kako bi ti brez mene mogel živeti!« — On: »Ceneje!«

(Nepoboljšljiv.) Sodnik (že večkrat kaznovanemu tatu): »Zaradi dokazanih lovskih tatvin obsojeni ste za mesec dni v ječo. Ali imate še kaj povedati?« — Zatoženec: »Nič drugega ne, gospod sodnik, le to bi prosil, da bi odsedel kazen v ječi med tistim časom, ko se ne sme streljati divjačina.«

Študentje se vsprejmejo

v stanovanje in hrano 173 2-1

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 19.

Tržne cene v Ljubljani

dné 11. avgusta.

	kl.	kr.		kl.	kr.
Pšenica m. st.	6	10	Speh porojen, kgr.	—	84
Rei.	4	60	Sarovo maslo.	—	78
Jajmen.	4	60	Jajce, jedno	—	2
Ovea.	6	—	Mleko, liter	—	10
Ajda.	6	50	Goveje meso, kgr.	—	64
Proso.	5	—	Telečje	—	62
Koruz.	6	—	Svinjako	—	64
Krompir.	2	14	Koltranovo	—	36
Leča, hkti.	10	—	Pisane	—	35
Grab.	10	—	Golob	—	17
Pšičel.	8	—	Sano, 100 kgr.	1	60
Maale, kgr.	—	92	Slama,	1	42
Maat.	—	68	Drva trda, 4 kub. mtr.	6	30
Speh svež.	—	58	„ mehka, „	4	80

Loterijske srečke.

Dunaj, 11. avgusta:	66,	34,	4,	8,	39.
Graec, 11. avgusta:	82,	72,	10,	54,	75.
Line, 4. avgusta:	71,	27,	85,	26,	47.
Trst, 4. avgusta:	81,	41,	18,	72,	36.

Priloga številka „DOMOLJUBA“ izide dne 6. septembra 1894 zvečer.

**Vsi stroji za kmetijstvo
vinarstvo in moštarstvo!**

Mlatilnice, vitla, trileve
Bistne sile za žito
resalnice za krmo
Avtomatični
aparati proti poranjenosti
tlačilnice za vino
tlačilnice za sadje
mline za sadje
predmete za kleti, sesalnice za vse namene, motor v
obliki vse stroje za kmetijstvo, vinarstvo in moštarstvo
razpoložljivi v najvišjih, najboljših konstrukcijah

IG. HELLER, DUNAJ
22 Praterstrasse Nr. 40.

Način izdelave kataloga v vsaki in vsaki deli samostojno in
način izdelave kataloga v vsaki in vsaki deli samostojno in
Način izdelave kataloga v vsaki in vsaki deli samostojno in
Cena za to stroja izdelati! Prebrskovalni stroji popraviti!

9 zlatih.
13 srebrnih
kolajni

Kwizdov

186 20--8 IX 126 (8--6)

korneuburški živinoredilni prašek
za konje, goveda in ovčad.
Škatlja 70 kr., pol škatlje 35 kr.

Z najugodnejšim uspehom rabi se že 40 let v vseh večjih blekih proti
pomanjkanju sile, slabemu prebavljenju, v zboljenju
utunega in izdatnega mleka.

Glavna zaloga:
Franz Iv. Kwizdov
c. in kr. avstro-ogorski in
kralj. rumunski dvorni zdravnik
Okrožna lekarna
v Kerneuburgu pri Dunaji.

Pri naj se na
varstveno znamko
in zahteva le
Kwizdov
Korneuburški
živinoredilni prašek.

Pristen
dobiva se v vseh
lekarnah
in
drogerijah
avstro-ogorske
delele.

Vsakdo

kateri rabi odlikovano fe-
lodfero tinkturo lekarne
Piccoli-Jove pri angelju
v Ljubljani, si ohrani zdrav
in krepek želodec, lahko
prebavlja jedila in se obrni
zaprtju telesa.

Cena steklenici
je 10 novcev.
Vnanja naročila
razpošilja proti
povzetju zneska.
148 24-8

**Barthel-ov
originalni
karbolinej**
Dunaj, X. Kapfenberg

Največji izbor.

Preoblike. Popravlila.

Skrbno
izdelovanje

L. Mikusch,
tovarna izdelav,
Ljubljana, Mostar trg 18.

VI. zvezek:

POVESTI

Andrej Kalan

izšel je ravnokar ter se dobiva komad
20 kr., po pošti 23 kr. v Katoliški
Bukvarni in Tiskarni v Ljubljani.
— Tudi III. in IV. zvezek sta še v zalogi.

**Najcenejši in najboljši vir
nakupovanja!**

Ubald pl. Trnkóczy

lekar zraven rotovža v Ljubljani

priporoča:

Ovet zoper trganje (Gichtgeist) lajša in preganja bolečine v križu, nogah in rokah. — Steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 gid. 25 kr.

Marijinoeljske kapljice za želodec. — Steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 gid.

Planinski kelišni ali prani sirop za odraslene in otroke; raztvarja sliz in lajša bolečine, n.pr. pri kašlju. — Steklenica 56 kr., 6 steklenic 2 gid. 50 kr.

Odvajalne ali čistilne kroglice čistijo želodec pri zabasanju, skaznem želodcu. — Skatulja 21 kr., jeden zavojček s 6 skatuljami velja 1 gid. 5 kr.

**Redilna štupa za živino za ne-
tranzno potrebo pri kravah, konjih in prašičih.** — Zavojček z rabilnim navodlom vred velja le 60 kr., 6 zavojčkov samo 2 gid.

Ovet za konje. Najboljše mazilo za konje, pomaga pri pretegu žil, otekanju nog, otrpenosti v boku, v križu itd., s kratka pri vnanjih boleznih in hribah. — Steklenica z rabilnim navodlom vred stane le 1 gid., pet steklenic z rabilnim navodlom vred le 4 gid.

Vsa ta naštetja in vsa druga zdravilna sredstva se dobijo v

lekarni

Ubalda pl. Trnkóczy-ja

v Ljubljani zraven rotovža

in se vsak dan s prvo pošto razpošiljajo. 144 (24-7)

Turingiški tehnikum Ilmenau. 168 1-2

1. Višja strokovna šola: za inženirje kateri se uče strojstva in za elek-trotehniške. 2. Srednja strokovna šola: za strojstvene in mlinarske tehnike, delovodje in mlinarje. Pojasnila daje ravnatelj Jentsen.

Državno nadzorstvo.

E. Schmarða

priporoča p. n. potujočemu občinstvu svojo
oblastveno dovoljeno

potniško pisarno

s pravico za preskrbovanje navadnih, povratnih, naročniških in obhodnih vozniških listov, za prirejanje zabavnih, romarskih in drugih posebnih vlakov, dalje za podajanje pojasnil potnikom za tu- in inozemstvo po železnici in po morju.

**Pisarna je v Ljubljani, Šelon-
burgove ulice št. 6.**

Opomba: Ker se v zadnjem času prireajo posebni vlaki tudi od nepoklicane in neopravičene strani, usojam si opozarjati slavno občinstvo, da sem storil proti tem posegom v mojo koncesijonirano obrt primerne korake pri pristojni kazenski oblasti. — Slavno občinstvo blagoroli naj se tedaj obračati v vseh v stroko potovalne pisarne spadajočih zadevah v svojem lastnem interesu jedino le do moje pisarne, ker na Kranjskem nima nihče drugi jednake koncesije. 1 416 3-2

Domača, zanesljiva tvrdka!

Tovarniška zaloga pristnih švicarskih izdelkov!

**Najboljše in najcenejše
žepne in stenske ure
ure budilnice**

zate, srebrne in nikelnate verižice, meda-lone, prstane, zapustnice, naprsne igle
134 prodaja in ima v zalogi 19-11

Fr. Čuden

v Ljubljani Mestni trg, naspr. rotovža

Popravila tudi najtežavnejša izvršuje
tekem 14 dni. — Za blago pri njem kup-
ljeno istolako za natančno popravo jamči.

Ceniki s podobami so franco na razpolago.

Velika levovska loterija. — 2024 dobitkov.

Glavni dobitki **60.000, 10.000, 5.000** gld.

v gotovini le z 10% odbitka.

Levovske srečke à 1 gld. priporoča

"MERCUR" menjalnična delniška družba
390 1 na Dunaju, Wollzeile 10. 418 2/1

Zaloga in zavod za izvršitev civilnih in duhovniških oblek za prečastito duhovščino

„pri rudečem križu“

Viljema Skarda

IV., Wattergasse 1, Dunaj, IV., Favoritenstrasse 28

priloga za pomlad in poletje 1894:

Civilno in duhovniško ter redovniško obleko za duhovnike

kot: Havelok, vrhne suknje, duhovniške suknje i. t. d.

100 24-17 **Liturgično opravo**

natančno po cerkvenih predpisih izvršeno:

birete, kolarje, naprsnice, vsakovrstne duhovniške šepice. — Paramente preskrbuje po najnižji ceni.

Izvršuje se točno, iz najboljšega trpeznega blaga, natančno izdelane; neugajajoče vrnemo se nazaj.

Plačuje se tudi na obroke. — Blago po meri je na razpolago. — Ceniki in vzorci na zahtevo brezplačno.

Podfosfornasto-kisli apneno-železni sirup

priloga lekarničar Julij Herbabny na Dunaji.

Ta že 22 let s največjim uspehom rabljeni, od mnogih zdravnikov najbolj priznani in priporočeni prsi sirup raztaplja sluz, upokojuje kašelj, pomanjšuje pót, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko si privajajoči obliki, je jako koristno za naraščanje krvi, raztopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo naraščanje kosti. Cena steklenice Herbabnyjevega apneno-železnega sirupa je 1 gld. 25 kr., po pošti 20 kr. več za zavijanje. (Polovičnih steklenic ni.)

Svarilo! Svarimo pred ponaredbami, ki se pojavljajo pod enakimi ali podobnimi imi ali, a so vendar posvoji sestavi in svojem učinku popolnoma različne od našega originalnega 22 let obstoječega podfosfornasto kislega apneno-železnega sirupa. Zahteva naj

te sorej vselej izrečno Herbabnyjev apneno-železni sirup. Pazi naj se tudi na to, da je zraven stoječa oblistveno protokollirana varstvena znamka na vsaki steklenici in prosimo, ne dajte se zapeljati niti s nižjo ceno, niti s drugimi pretvezami, da bi kupili kake ponaredbe! 599 20—20 97 18-20

Osrednja razpisovalnica za provincije: na Dunaju, lekarna „zur Barmherzigkeit“ JULIJA HERBABNY-ja, Neubau, Kaiserstrasse 75. Prodajajo ga gospodje lekarničarji: v Ljubljani J. Svoboda, Gab. Piccoli, Ubald pl. Trnkoczy, W. Mayr; dalje ga prodajajo v Celju: J. Kupferschmid, Baumbachovi dediči; na Reki: J. Gmeiner, G. Prodam, A. Schindler, Ant. Mizzam, lekarničar. F. Prodam, M. Mizzam, drog.; v Brezah: A. Ruppert; na Sovodjem (Gmünd): E. Müller; v Celovcu: P. Hauser, P. Birnbacher, J. Kometter, A. Egger v Novem mestu: A. pl. Sladovics; v Št. Vidu: A. Reichel; na Trbiču: A. Siegl; v Trstu: E. Zanetti, A. Suttina, B. Bisioletto, J. Seravalle, E. v. Leutenburg, P. Prendini, M. Ravasini; v Beljaku: F. Scholz, dr. E. Kumpf; v Črnomlju: J. Blahek; v Velikovecu: J. Jobst; v Wolfsebergu: J. Huth.

Priporočilna molitvena knjiga

Marija sedem žalosti

Dobiva se po 80, 90 kr. ter po gld. 1, in gld. 1'10, 1'20. Po pošti 5 kr. več pri

J. Bonaču

knjigovezu v Ljubljani.

Seb. Kneipp

Previdnost!

626 24—15

Objava.

Sladna kava, katero izdeluje tvrdka Frana Kathreinerja in naslednikov v Stadlau-Dunaju, ima zares pred drugimi izdelki merodajno prednost, da ima prav kavi podoben okus in je torej najbolje nadomestilo za zdravju škodljivo navadno kavo.

Jaz torej morem vsakemu priporočati popolnoma okusni in zdravi Kathreinerjev izdelek in opetovano izjavljam, da sem zaradi teh prednostij dal gospodu Francu Kathreinerju pravico, pod mojim imenom svoj slad, kavo v celih zrnih, prodajati, zatoj nema nobena druga firma jedine pravice posluževati se mojega imena. S. Kneipp, kat. župnik.

Tudi kot dodatek k navadni kavi se Kathreinerjev Kneippa sladni kavi odkazuje prvo mesto, ker ima svojstva, katerih dosežanj surogati nikogar nimajo. 15

Vzemite le bele originalne zavitke s podobo gosp. Kneippa in z imenom

Kathreiner!

Jedino pristna

Kneippova sladna kava bratov Ols

v rudečih, stirioglatih zavitkih se dobiva v Ljubljani pri M. Wagnerjevi vdovi in v vseh specerijskih in konsumnih prodajalnicah. 185 (20-5)

Koverta s firmo

vizitnice in
trgovske račune
priporoča

Katol. tiskarna
v Ljubljani.